

I. DISPOSICIONS GENERALS

MINISTERI D'EDUCACIÓ I FORMACIÓ PROFESSIONAL

4151 *Reial decret 92/2019, d'1 de març, pel qual es crea l'especialitat d'«Asturianada» en els ensenyaments professionals de música i s'estableixen els aspectes bàsics del currículum d'aquesta especialitat.*

La disposició addicional primera del Reial decret 1577/2006, de 22 de desembre, pel qual es fixen els aspectes bàsics del currículum dels ensenyaments professionals de música regulats per la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, preveu que la relació d'especialitats instrumentals o vocals que estableix aquesta norma es pot ampliar amb d'altres que, per la seva arrel tradicional o grau d'interès etnogràfic i complexitat del seu repertori, o pel seu valor històric en la cultura musical europea i grau d'implantació en l'àmbit territorial corresponent, així com a causa de les noves demandes d'una societat plural, requereixin el tractament d'especialitat.

D'altra banda, l'apartat 2 d'aquesta disposició detalla que la creació de noves especialitats l'adopta el Govern, bé a instàncies de les comunitats autònomes o bé per iniciativa pròpia, oïdes aquestes. L'establiment del currículum de les possibles noves especialitats es regeix pel que estableix l'article 6 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació.

La Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, dedica el capítol VI del títol I als ensenyaments artístics, que tenen com a finalitat proporcionar a l'alumnat una formació artística de qualitat i garantir la qualificació dels futurs professionals, entre d'altres, de la música. L'article 6.bis.3 especifica que, per als ensenyaments artístics professionals, el Govern ha de fixar els objectius, les competències, els continguts i els criteris d'avaluació del currículum bàsic, que requereixen el 55 per 100 dels horaris escolars per a les comunitats autònomes que tinguin una llengua cooficial i el 65 per 100 per a Les que no en tinguin.

A iniciativa de la Comunitat Autònoma del Principat d'Astúries, aquest Reial decret amplia la relació d'especialitats vocals dels ensenyaments professionals de música amb la inclusió de l'especialitat d'«Asturianada».

La creació d'aquesta especialitat es justifica per la importància que l'«Asturianada», també anomenada «tonada» i «cançó asturiana», té com a expressió viva de tradició oral en la societat asturiana i com a manifestació històrica significativa de la cultura tradicional autòctona, així com també per la projecció que va assolir a Espanya durant el primer terç del segle XX, formant part de les tradicions populars de cant monòdic més dinàmiques i conegudes, amb presència en els espais de producció artística tradicional de l'època.

Amb la creació d'aquesta especialitat es pretén crear un espai que permeti l'ensenyament, l'estudi, la recerca, la protecció i, en conseqüència, la preservació i la difusió del cant autòcton asturià per excel·lència, com a element d'identitat i com un dels components vius del patrimoni musical de tradició oral més valuosos, la qual cosa ha de permetre educar generacions presents i futures en la seva pràctica, la seva estètica i els valors tradicionals.

De conformitat amb el que s'ha exposat abans, aquest Reial decret, mitjançant el qual s'amplia la relació d'especialitats vocals dels ensenyaments professionals de música amb la inclusió de l'«Asturianada», estableix així mateix els aspectes bàsics del currículum de la nova especialitat.

S'ha recorregut a una norma reglamentària per establir bases estatals de conformitat amb el Tribunal Constitucional, que admet que «excepcionalment» les bases es puguin establir mitjançant normes reglamentàries en determinats supòsits, com succeeix en aquest cas, quan «és complement indispensable per assegurar el mínim comú denominador que estableixen les normes legals bàsiques» (així, entre d'altres, a les STC 25/1983, 32/1983, 48/1988, 76/1983, 77/1985, 158/1986, 69/1988, 80/1988, 182/1988, 227/1988 i 86/1989, 141/1993, 132/1992 i 179/1992).

Cal mencionar que aquest Reial decret s'ajusta als principis de bona regulació que conté la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, principis de necessitat, eficàcia, proporcionalitat, seguretat jurídica, transparència i eficiència, mentre que es persegueix l'interès general atès que enriqueix el sistema educatiu, contribueix a la protecció del patrimoni cultural espanyol i reforça la cooperació entre les administracions educatives; com que no hi ha cap alternativa reguladora menys restrictiva de drets, és coherent amb l'ordenament jurídic i permet una gestió més eficient dels recursos públics. Així mateix, durant el procediment d'elaboració de la norma s'ha permès la participació activa dels destinataris potencials a través del tràmit d'audiència i informació pública, i queden justificats els objectius que la Llei persegueix.

En el procés d'elaboració d'aquest Reial decret s'han consultat el Consell Escolar de l'Estat, les comunitats autònomes al si de la Conferència Sectorial d'Educació, i la Comissió Permanent del Consell Superior d'Ensenyament Artístics, i s'ha rebut l'informe del Ministeri de Política Territorial i Funció Pública. Aquest Reial decret està inclòs en el Pla anual normatiu per a 2018 del Govern.

En virtut d'això, a proposta de la ministra d'Educació i Formació Professional, d'acord amb el Consell d'Estat, i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres a la reunió del dia 1 de març de 2019,

DISPOSO:

Article 1. *Objecte.*

1. Aquest Reial decret té per objecte ampliar les especialitats a què es refereix l'article 4 del Reial decret 1577/2006, de 22 de desembre, pel qual es fixen els aspectes bàsics del currículum dels ensenyaments professionals de música regulats per la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, amb la creació de l'especialitat d'«Asturianada» en els ensenyaments professionals de música.

2. Així mateix, de conformitat amb el que estableix l'article 5, apartats 1 i 2, del Reial decret 1577/2006, de 22 de desembre, aquest Reial decret estableix els aspectes bàsics del currículum que constitueixen els ensenyaments mínims i els horaris escolars mínims dels ensenyaments professionals de música de la nova especialitat.

Article 2. *Assignatures que constitueixen el currículum.*

1. Els ensenyaments professionals de música en l'especialitat d'«Asturianada» s'organitzen en les assignatures següents:

a) Assignatures comunes a totes les especialitats:

- 1r Instrument o veu.
- 2n Llenguatge musical.
- 3r Harmonia.

b) Assignatures pròpies de l'especialitat:

- 1r Conjunt.
- 2n Cor.

2. Les administracions educatives poden incorporar altres assignatures quan desplegin el currículum dels ensenyaments professionals de l'especialitat esmentada.

3. Les administracions educatives han de determinar els cursos en què s'han d'incloure les assignatures que estableixen els apartats anteriors.

Article 3. *Ensenyaments mínims.*

1. Els objectius, continguts i criteris d'avaluació que constitueixen els ensenyaments mínims corresponents a l'assignatura comuna d'instrument o veu dels ensenyaments professionals són els que inclou l'annex I.

2. Els objectius, continguts i criteris d'avaluació que constitueixen els ensenyaments mínims corresponents a les assignatures comunes restants i pròpies de l'especialitat d'«Asturianada» en els ensenyaments professionals de música són els que inclou per a cadascuna d'aquestes l'annex I del Reial decret 1577/2006, de 22 de desembre.

Article 4. *Temps lectius mínims.*

L'horari escolar que correspon en tot cas als continguts bàsics dels ensenyaments mínims, de conformitat amb el que disposa l'article 6 bis.3 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, és el que estableix l'annex II d'aquest Reial decret.

Article 5. *Titulació.*

Els alumnes i les alumnes que hagin superat els ensenyaments professionals de música en l'especialitat d'«Asturianada» obtenen el títol de tècnic dels ensenyaments professionals de música en aquesta especialitat.

Disposició addicional primera. *Aplicació del Reial decret 1577/2006, de 22 de desembre.*

Els ensenyaments professionals de música de l'especialitat d'«Asturianada» es regeixen pel que estableix aquest Reial decret, així com pel que disposa el Reial decret 1577/2006, de 22 de desembre.

Disposició addicional segona. *No increment de la despesa de personal.*

De l'aprovació d'aquest Reial decret no es pot derivar, en cap cas, un increment de la despesa de personal.

Disposició final primera. *Títol competencial i caràcter bàsic.*

Aquest Reial decret té caràcter de norma bàsica i es dicta a l'empara de l'article 149.1.30a de la Constitució, que atribueix a l'Estat la competència exclusiva sobre la regulació de les condicions d'obtenció, expedició i homologació de títols acadèmics i professionals i normes bàsiques per al desplegament de l'article 27 de la Constitució, a fi de garantir el compliment de les obligacions dels poders públics en aquesta matèria.

Disposició final segona. *Habilitació.*

Es faculta la persona titular del Ministeri d'Educació i Formació Professional per dictar, en l'àmbit de les seves competències, totes les disposicions que requereixi l'aplicació del que disposa aquest Reial decret.

Disposició final tercera. *Entrada en vigor.*

Aquest Reial decret entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Madrid, 1 de març de 2019.

FELIPE R.

La ministra d'Educació i Formació Professional,
MARÍA ISABEL CELAÁ DIÉGUEZ

ANNEX I

Aspectes bàsics del currículum que constitueixen els ensenyaments mínims corresponents a l'assignatura comuna d'instrument o veu dels ensenyaments professionals de música de l'especialitat «Asturianada»*Introducció*

L'assignatura d'«Asturianada» s'orienta al domini tècnic i estètic progressiu de la veu, el cant, la dicció i el repertori, segons les pautes i els models de l'estil d'aquesta tradició vocal. En relació amb la veu, l'alumnat ha d'adquirir el control suficient de l'aire mitjançant la respiració diafragmàtica per a l'adequada emissió, afinació i articulació vocal; ha d'estudiar les possibilitats de la veu asturiana, quant a col·locació, qualitat tímbrica, extensió –treballant gradualment cap als extrems per assolir la tessitura necessària–, intensitat del so vocal i flexibilitat o modulació a l'hora de desenvolupar els melismes de cada frase musical en una sola respiració sense tall. En relació amb el cant, ha d'adquirir l'estil de l'ornamentació, cercant el propi estil i utilitzant les audicions comparades de diferents intèrprets per analitzar, de manera crítica, les característiques de les seves versions personals.

Objectius

Els ensenyaments corresponents a l'assignatura d'instrument o veu dels ensenyaments professionals d'«Asturianada» tenen com a objectiu el desenvolupament en els alumnes de les capacitats següents:

- a) Adquirir el control de l'aire per mitjà de la respiració diafragmàtica per a una correcta emissió, afinació, articulació i col·locació de la veu.
- b) Conèixer les característiques i possibilitats de la pròpia veu quant a extensió, col·locació, timbre, flexibilitat, qualitats expressives o altres i saber-les utilitzar adequadament en la interpretació de l'«Asturianada».
- c) Adquirir, desenvolupar i utilitzar una vocalització que faci intel·ligible la interpretació de l'«Asturianada».
- d) Adquirir i utilitzar progressivament eines i competències per al desenvolupament de la memòria.
- e) Desenvolupar la capacitat de lectura a primera vista i aplicar amb una autonomia progressivament més gran els coneixements musicals per a la improvisació amb la veu.
- f) Conèixer les característiques i la interrelació històrica entre els estils o models melòdics propis de l'«Asturianada» i interpretar-los ajustant-se a les característiques vocals diferents.
- g) Conèixer la història de la música tradicional asturiana i les figures rellevants de la interpretació i la difusió de l'«Asturianada».
- h) Assolir una perspectiva general de les principals tradicions del cant a Espanya, per així poder apreciar-ne la singularitat i les seves interrelacions amb l'«Asturianada».
- i) Conèixer i interpretar un repertori que inclogui obres representatives de diferents estils i èpoques d'una dificultat adequada a aquest nivell.
- j) Desenvolupar la capacitat d'interpretació individual i en grup i adquirir experiència pràctica per desenvolupar-se en certàmens i altres ocasions musicals tradicionals.

Continguts

Estudi de la respiració diafragmàtica. Estudi de la vocalització i de la dicció dels textos de l'«Asturianada». Treball de la intensitat i gradació del so vocal de l'«Asturianada». Pràctica de l'extensió gradual cap als extrems de la veu per adquirir la tessitura necessària. Desenvolupament gradual de la durada d'una nota tinguda sobre una sola respiració per a la consecució del màxim de «fiato» a l'«Asturianada». Exercitació auditiva del timbre de la

pròpia veu i recerca de les diferents coloratures vocals pròpies de l'«Asturianada». Desenvolupament de la percepció total de les sensacions fonatòries i dels diferents estils d'interpretació de l'«Asturianada»: «A tou pechu o al altu la lleva; a la orella; filaos, vueltes, xiros, gorjeos y remates». Interpretació d'estudis i obres, de menys a més dificultat a mesura que es vagi aconseguint el domini tecnicovocal. Estudi del repertori que ha d'incloure diferents models melòdics de l'«Asturianada», tonals i modals, propis de les seves diferents èpoques: etapa primitiva (fins a 1800), etapa preclàssica (1801-1900), etapa clàssica (1901-1936), etapa postclàssica (1940-1964), etapa contemporània (1965 fins a l'actualitat). Entrenament permanent i progressiu de la memòria. Pràctica de la lectura a vista. Audicions comparades de grans intèrprets per analitzar de manera crítica les característiques de les seves diverses versions. Pràctica de conjunt.

Criteris d'avaluació

1. Utilitzar l'esforç muscular, la respiració i la relaxació adequats a les exigències de l'execució vocal de l'«Asturianada».

Amb aquest criteri es pretén avaluar el domini de la coordinació motriu i l'equilibri entre els esforços musculars indispensables que requereix l'execució vocal de l'«Asturianada» i el grau de projecció de la veu (grau de relaxació necessària per evitar tensions que condueixin a una pèrdua de control en l'execució).

2. Demostrar el domini en l'execució dels diferents estils o models melòdics de l'«Asturianada» sense deslligar els aspectes tècnics de l'expressió musical.

Aquest criteri avalua la capacitat d'interrelacionar els coneixements tècnics i teòrics necessaris per assolir una interpretació adequada.

3. Demostrar sensibilitat auditiva en l'afinació i en l'ús de les possibilitats sonores de la veu.

A través d'aquest criteri es pretén avaluar el coneixement de les característiques i del funcionament mecànic de la veu a l'«Asturianada» i la utilització de totes les seves possibilitats.

4. Demostrar la capacitat i l'autonomia necessàries per abordar individualment l'estudi de les obres de repertori.

Amb aquest criteri es pretén avaluar l'autonomia de l'alumnat i la seva competència per emprendre l'estudi individualitzat i la resolució dels problemes que se li plantegin a l'estudi.

5. Demostrar solvència en la lectura a primera vista i capacitat progressiva en la improvisació vocal.

Aquest criteri avalua la competència progressiva que adquireixi l'alumnat en la lectura a primera vista, així com la seva desimboltura per abordar la improvisació vocal amb l'aplicació dels coneixements adquirits.

6. Interpretar obres de les diferents èpoques i estils com a solista i en grup.

Es tracta d'avaluar el coneixement que l'alumnat té del repertori de l'«Asturianada» i de les seves obres més representatives, així com el grau de sensibilitat i imaginació per aplicar els criteris estètics corresponents.

7. Interpretar de memòria obres del repertori de l'«Asturianada» d'acord amb els criteris de l'estil corresponent.

Mitjançant aquest criteri es valora el domini i la comprensió que l'alumnat té de les obres, així com la capacitat de concentració sobre el resultat sonor d'aquestes.

8. Demostrar l'autonomia necessària per abordar la interpretació dins dels marges de flexibilitat que permeti el text musical.

Aquest criteri avalua el concepte personal estilístic i la llibertat d'interpretació dins del respecte al text.

9. Mostrar una autonomia progressivament més gran en la resolució de problemes tècnics i interpretatius.

Amb aquest criteri es vol comprovar el desenvolupament que l'alumnat ha assolit quant als hàbits d'estudi i la capacitat d'autocrítica.

10. Presentar en públic un programa adequat al seu nivell demostrant capacitat comunicativa i qualitat artística.

Mitjançant aquest criteri es pretén avaluar la capacitat d'autocontrol i el grau de maduresa de la seva personalitat artística.

ANNEX II

Horari escolar mínim de l'especialitat d'«Asturianada» en els ensenyaments professionals de música

Assignatura	Nombre de cursos	Total hores
Instrument o veu.	6	180
Llenguatge musical.	2	120
Harmonia	2	120
Cor/conjunt (1)	6	300

(1) Els alumnes i les alumnes han de fer com a mínim, durant els sis cursos que componen els ensenyaments professionals de música, 300 hores en el conjunt de les agrupacions especificades. L'assignatura de cor s'ha de cursar en un mínim de dos cursos acadèmics.